HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șaptea)

21 martie 2024*

„Trimitere preliminară – Mediu – Politica Uniunii în domeniul apei – Directiva 2000/60/CE – Obiective de mediu referitoare la apele de suprafață – Prevenirea deteriorării stării tuturor corpurilor de apă de suprafață – Anexa V punctul 1.2.2 – Definiții ale stărilor ecologice «foarte bună», «bună» și «medie» a lacurilor – Criterii de evaluare a elementului calitativ biologic «faună piscicolă»”

În cauza C-671/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă, Austria), prin decizia din 20 octombrie 2022, primită de Curte la 25 octombrie 2022, în procedura

T GmbH

împotriva

Bezirkshauptmannschaft Spittal an der Drau

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din domnul F. Biltgen, președinte de cameră, domnul J. Passer (raportor) și doamna M. L. Arastey Sahún, judecători,

avocat general: domnul A. Rantos,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru T GmbH, de V. Rastner, Rechtsanwältin;

– pentru guvernul austriac, de A. Posch, J. Schmoll și M. Kopetzki, în calitate de agenți;

– pentru Irlanda, de M. Browne, Chief State Solicitor, A. Joyce, D. O’Reilly și M. Tierney, în calitate de agenți, asistați de J. Doherty, SC, și E. McGrath, SC;

* Limba de procedură: germana.

– pentru Comisia Europeană, de C. Hermes și E. Sanfrutos Cano, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 16 noiembrie 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea punctului 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO 2000, L 327, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 6, p. 193).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între T GmbH, pe de o parte, și Bezirkshauptmannschaft Spittal an der Drau (Autoritatea administrativă a districtului Spittal an der Drau, Austria) (denumită în continuare „autoritatea administrativă”), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acesteia din urmă de a-i acorda reclamantei din litigiul principal autorizația de construire a unui hangar pentru ambarcațiuni pe un lac.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentul (25) al Directivei 2000/60 are următorul cuprins:

„Se impune elaborarea de definiții comune pentru starea apei din punct de vedere al calității și, dacă este relevant pentru protecția mediului, din punct de vedere al cantității. Obiectivele ecologice trebuie stabilite astfel încât să se asigure obținerea unei stări bune a apelor de suprafață și a apelor subterane în întreaga Comunitate și să se evite deteriorarea stării apelor la nivel comunitar.”

4 Articolul 1 din această directivă, intitulat „Obiectul”, prevede:

„Obiectul prezentei directive este de a stabili un cadru pentru protecția apelor interioare de suprafață, a apelor de tranziție, a apelor de coastă și a apelor subterane, urmărind:

(a) prevenirea deteriorărilor ulterioare, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice și, în ceea ce privește necesitățile de apă ale acestora, a ecosistemelor terestre și a zonelor umede care depind în mod direct de ecosistemele acvatice;

[…]”

5 Articolul 2 din directiva menționată, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[…]

17. «starea unei ape de suprafață» este expresia generală a stării unui corp de apă de suprafață, determinată pe baza cele mai nefavorabile valori a stării sale ecologice și chimice;

18. «starea bună a unei ape de suprafață» înseamnă starea unui corp de apă de suprafață, atunci când atât starea sa ecologică, cât și cea chimică sunt cel puțin «bune»;

[…]

21. «stare ecologică» este expresia calității structurii și a funcționării ecosistemelor acvatice asociate apelor de suprafață, clasificată în conformitate cu anexa V;

22. «stare ecologică bună» este starea unui corp de apă de suprafață, clasificată astfel în conformitate cu anexa V;

[…]”

6 Articolul 4 din Directiva 2000/60, intitulat „Obiective de mediu”, prevede următoarele:

„(1) La punerea în aplicare a programelor de măsuri prevăzute în planul de gestionare a districtului hidrografic:

(a) în ceea ce privește apele de suprafață
   (i) statele membre pun în aplicare măsurile necesare pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă de suprafață, sub rezerva aplicării alineatelor (6) și (7) și fără a aduce atingere alineatului (8);
   (ii) statele membre protejează, îmbunătățesc și refac toate corpurile de apă de suprafață, sub rezerva aplicării punctului (iii) în ceea ce privește corpurile de apă artificiale și corpurile de apă puternic modificate cu scopul de a obține o stare bună a apelor de suprafață în termen de cel mult 15 ani de la data intrării în vigoare a prezentei directive, în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa V, sub rezerva aplicării prelungirilor determinate în conformitate cu alineatul (4) și a aplicării alineatelor (5), (6) și (7), fără a aduce atingere alineatului (8);

[…]”

7 Punctul 1.2 din anexa V la această directivă, intitulat „Definiții normative ale clasificărilor stării ecologice”, prevede:

„Tabelul 1.2. Definiții generale pentru râuri, lacuri, ape de tranziție și ape de coastă

Textul de mai jos oferă o definiție generală a calității ecologice. În vederea clasificării, valorile elementelor calitative ale stării ecologice pentru fiecare categorie de apă de suprafață sunt cele indicate în tabelele 1.2.1-1.2.4 de mai jos.

Element	Stare foarte bună	Stare bună	Stare medie
În general	Nu există modificări antropice ale valorilor elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice pentru tipul de corpuri de apă de suprafață sau acestea sunt foarte mici în comparație cu valorile asociate în mod normal cu tipul respectiv în condiții neperturbate. Valorile elementelor calitative biologice pentru corpul de apă de suprafață reflectă valorile asociate în mod normal cu tipul respectiv în condiții neperturbate și deformările indicate sunt nule sau foarte mici. Acestea sunt condiții și comunități specifice fiecărui tip.	Valorile elementelor calitative biologice pentru corpul de apă de suprafață reflectă un nivel de deformare redus în urma activității umane și care deviază extrem de puțin de la valorile asociate în mod normal cu tipul respectiv în condiții neperturbate.	Valorile elementelor calitative biologice pentru corpul de apă de suprafață reflectă un nivel moderat de abatere de la valorile asociate în mod normal cu tipul respectiv în condiții neperturbate. Valorile indică o deformare moderată care rezultă din activitatea umană și sunt mult mai deformate decât în cazul condițiilor de bună calitate.

Apele care au o stare inferioară celei medii sunt clasificate ca având o calitate slabă sau foarte slabă.

Apele care prezintă modificări majore ale valorilor elementelor calitative biologice pentru tipul de corpuri de apă de suprafață și în cazul cărora comunitățile biologice relevante diferă substanțial față de cele asociate în mod normal cu tipul respectiv de corpuri de apă de suprafață în condiții neperturbate sunt clasificate ca având o calitate slabă.

Apele care prezintă modificări importante ale valorilor elementelor calitative biologice pentru tipul de corpuri de apă de suprafață și în cazul cărora lipsesc părți importante ale comunităților biologice relevante asociate în mod normal cu tipul de corp de apă de suprafață respectiv în condiții neperturbate sunt clasificate ca având o calitate foarte slabă.

[…]

1.2.2. Definiții ale stărilor ecologice «foarte bună», «bună» și «medie» a lacurilor

Elemente calitative biologice

Element	Stare foarte bună	Stare bună	Stare medie
[…]	[…]	[…]	[…]
Fauna piscicolă	Compoziția și abundența speciilor corespund în totalitate sau aproape în totalitate condițiilor neperturbate. Toate speciile sensibile la modificări specifice acestui tip sunt prezente. Structurile pe vârste ale comunităților piscicole indică semne minore de modificări antropice și nu prezintă tulburări de reproducere sau de dezvoltare a unei anumite specii.	În comparație cu comunitățile specifice acestui tip, în compoziția și abundența speciilor există ușoare modificări datorate impacturilor antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice. Structurile pe vârste ale comunităților piscicole indică modificări datorate impacturilor antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice și, în câteva cazuri, prezintă tulburări de reproducere sau de dezvoltare a unei anumite specii, ducând chiar la lipsa unor categorii de vârstă.	Compoziția și abundența speciilor piscicole diferă moderat față de comunitățile specifice acestui tip din cauza impacturilor antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice. Structurile pe vârste ale comunităților piscicole indică modificări importante din cauza impacturilor antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice sau hidromorfologice, care duc la absența sau prezența extrem de redusă a unei proporții moderate din speciile specifice acestui tip.

[…]”

Dreptul austriac

8 Articolul 30a alineatul 1 din Wasserrechtsgesetz 1959 (Legea privind dreptul apelor din 1959) din 16 octombrie 1959 (BGBl., 215/1959), în versiunea din 22 noiembrie 2018 (BGBl. I, 73/2018) (denumită în continuare „WRG”), prevede în esență că apele de suprafață trebuie protejate, îmbunătățite și refăcute pentru a preveni deteriorarea stării lor și că starea-țintă a unei ape de suprafață este atinsă atunci când corpul de apă de suprafață prezintă cel puțin o stare ecologică bună și o stare chimică bună.

9 Potrivit articolului 104a alineatul 1 punctul 1 litera (b) din WRG, proiectele în cazul cărora, ca urmare a unor modificări ale caracteristicilor hidromorfologice ale unui corp de apă de suprafață sau a schimbării nivelului apei corpurilor de apă subterană, este probabil ca starea unui corp de apă de suprafață sau a unui corp de apă subterană să se deterioreze sunt, în orice caz, proiecte care pot avea impact asupra unor interese de ordine publică.

10 În temeiul articolului 105 alineatul 1 din WRG, o cerere de autorizare a unui proiect poate fi respinsă, în interesul public, în cazul în care există un risc semnificativ de degradare a stării ecologice a apelor sau o atingere substanțială adusă obiectivelor ce decurg din alte dispoziții ale dreptului Uniunii.

Litigiul principal și întrebările preliminare

11 La 7 noiembrie 2013, reclamanta din litigiul principal a depus la autoritatea administrativă o cerere de autorizare a construirii unui hangar pentru ambarcațiuni cu o dimensiune de 7 m x 8,5 m pe lacul Weißensee (Austria). Acest lac de origine naturală, situat în landul Carintia, are o suprafață de 6,53 km^2.

12 Întrucât această cerere a fost respinsă prin decizia din 25 mai 2016, reclamanta a introdus o acțiune în fața Landesverwaltungsgericht Kärnten (Tribunalul Administrativ Regional din Carintia, Austria), care, prin hotărârea din 21 februarie 2020, a confirmat decizia de respingere. Tribunalul respectiv a apreciat că apele de suprafață ale lacului aveau „o calitate slabă” ca urmare a calității faunei piscicole. Acesta a considerat că, deși toate elementele de calitate hidromorfologice și fizico-chimice, precum și elementele calitative biologice „fitoplancton” și „macrofite” erau într-o stare foarte bună, era obligat să efectueze o apreciere globală a elementelor de calitate și să rețină drept criteriu determinant de clasificare elementul cu cea mai nefavorabilă valoare. Calitatea slabă a elementului calitativ biologic „faună piscicolă” ar rezulta dintr-o gestionare defectuoasă a resurselor piscicole, întrucât recensământul actual al populațiilor piscicole a permis să se constate că, din cele opt specii inițiale de pești, doar șase erau încă prezente, în timp ce la acestea se adăugaseră nouă specii neindigene de pești.

13 Potrivit Landesverwaltungsgericht Kärnten (Tribunalul Administrativ Regional din Carintia), obligația de îmbunătățire a stării apelor de suprafață și cea de a atinge o stare bună a acestor ape, care s-ar impune statelor membre în temeiul Directivei 2000/60, le interzic să adopte orice măsură susceptibilă să împiedice o îmbunătățire sau care nu are ca obiectiv să contribuie la o îmbunătățire. Această instanță precizează că, deși construirea unui hangar pentru ambarcațiuni în apropierea malurilor lacului nu va determina o modificare a stării generale a apelor lacului, aceasta nu va conduce la o îmbunătățire a stării apelor sale de suprafață, întrucât va aduce atingere zonelor de reproducere naturale existente.

14 Sesizat cu un recurs formulat de reclamanta din litigiul principal împotriva hotărârii din 21 februarie 2020, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă, Austria), instanța de trimitere, apreciază că Directiva 2000/60 nu impune refuzul autorizării unor proiecte care, deși nu determină o deteriorare a stării corpurilor de apă, nu contribuie la starea bună a apelor de suprafață, ci prevede doar refuzul autorizării unor proiecte care au efecte ce nu sunt neglijabile asupra stării corpurilor de apă în cauză.

15 Instanța de trimitere observă că, potrivit jurisprudenței Curții și în special punctului 51 din Hotărârea din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), statele membre au obligația, cu excepția cazului în care se acordă o derogare, să refuze autorizarea unui proiect special atunci când acesta poate cauza o deteriorare a stării unui corp de apă de suprafață sau atunci când afectează obținerea unei stări bune a apelor de suprafață sau a unui potențial ecologic bun și a unei stări chimice bune a acestor ape. Această instanță amintește de asemenea jurisprudența potrivit căreia statele membre nu sunt autorizate, atunci când apreciază compatibilitatea unui anumit program sau proiect cu obiectivul de prevenire a deteriorării calității apelor, să nu țină seama de consecințele negative temporare ale acestor programe sau proiecte asupra calității apelor, cu excepția cazului în care aceste consecințe au în mod vădit un impact redus asupra stării corpurilor de apă vizate.

16 În speță, instanța de trimitere consideră că, în litigiul pendinte în fața sa, este necesar, într-o primă etapă, să se aprecieze măsurile destinate atingerii unei stări bune a apelor de suprafață și, într-o a doua etapă, să se aprecieze dacă acest proiect are consecințe care nu sunt neglijabile asupra acestor măsuri. Ea precizează că o asemenea apreciere presupune ca starea apelor de suprafață în cauză să fie clasificată la un nivel inferior nivelului „stare bună”. Pentru acest motiv, instanța de trimitere ridică problema dacă perturbarea faunei piscicole în discuție în litigiul principal, care, în opinia sa, rezultă numai din măsurile adoptate de industria pescuitului, iar nu din efectele antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice sau hidromorfologice, conduce la clasificarea stării apelor de suprafață la un nivel inferior nivelului „stare bună”.

17 Instanța de trimitere arată că, în cazul în care ar trebui luate în considerare alte cauze decât efectele antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice pentru determinarea stării ecologice a apelor de suprafață, starea apelor lacului în cauză ar trebui clasificată la nivelul „calitate slabă”. În acest caz, instanța de trimitere ridică problema modului de efectuare a clasificării elementului calitativ biologic „faună piscicolă” și a nivelului de clasificare care îi poate fi atribuit.

18 În acest context, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Punctul 1.2.2 din anexa V (Definiții ale stărilor ecologice «foarte bună», «bună» și «medie» a lacurilor) la [Directiva 2000/60] trebuie interpretat în sensul că «modificările» din tabelul «Elemente calitative biologice», rândul «Fauna piscicolă», coloana «Stare foarte bună» vizează exclusiv efectele antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, dispoziția menționată trebuie interpretată în sensul că o abatere de la elementul calitativ biologic «faună piscicolă» în raport cu o stare foarte bună, cauzată de alte modificări decât efectele antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice, are drept consecință faptul că nici elementul calitativ biologic «faună piscicolă» nu trebuie clasificat într-o «stare bună» sau într-o «stare medie»?”

Cu privire la admisibilitate

19 Cu titlu introductiv, Comisia Europeană arată în observațiile sale scrise că, prin intermediul întrebărilor formulate, instanța de trimitere presupune că erorile în gestionarea resurselor piscicole și „efectele antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice sau hidromorfologice”, în sensul punctului 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60, sunt două efecte antropice diferite. Aceasta subliniază că întrebările preliminare ar fi lipsite de pertinență dacă aceste erori, pe care instanțele austriece le consideră drept cauza clasificării apelor de suprafață în cauză la nivel „calitate slabă”, ar trebui considerate ca fiind „efecte antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice sau hidromorfologice”, în sensul punctului 1.2.2 din anexa V menționată.

20 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență. Respingerea de către Curte a unei cereri adresate de o instanță națională este posibilă numai dacă este evident că interpretarea solicitată a

dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 25 mai 2023, WertInvest Hotelbetrieb, C-575/21, EU:C:2023:425, punctul 30 și jurisprudența citată).

21 În plus, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, în cadrul procedurii prevăzute la articolul 267 TFUE, întemeiată pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, revine numai instanței naționale sarcina să constate și să aprecieze situația de fapt din litigiul principal, precum și să determine domeniul de aplicare exact al actelor cu putere de lege și al actelor administrative naționale. Curtea este abilitată să se pronunțe numai asupra interpretării sau a validității dreptului Uniunii în raport cu situația de fapt și de drept astfel cum este descrisă de instanța de trimitere, fără a o putea pune în discuție și fără a putea verifica exactitatea acesteia (Hotărârea din 9 septembrie 2021, Real Vida Seguros, C-449/20, EU:C:2021:721, punctul 13 și jurisprudența citată).

22 În speță, deși nu se poate exclude posibilitatea ca pescuitul să aibă efecte asupra elementelor de calitate fizico-chimice și eventual hidromorfologice ale apelor de suprafață, nu reiese din niciun element din dosarul de care dispune Curtea că măsurile de gestionare a resurselor piscicole ar constitui, în orice caz, măsuri care au efecte antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice ale apelor de suprafață.

23 În consecință, întrebările adresate, care nu par a fi lipsite de relevanță, sunt admisibile.

Cu privire la întrebările preliminare

24 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă punctul 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60 trebuie interpretat în sensul că, în ceea ce privește criteriile de evaluare a elementului calitativ biologic „faună piscicolă”, „modificările antropice” în compoziția și abundența speciilor de pești în comparație cu comunitățile caracteristice, în sensul acestui punct, nu pot rezulta decât din „efecte antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice” ale lacurilor, iar nu din alte efecte antropice, precum măsuri de gestionare a resurselor piscicole. În cazul unui răspuns negativ, aceasta dorește să afle dacă, pentru clasificarea stării ecologice a „faunei piscicole”, sunt relevante toate cauzele modificărilor.

25 Instanța de trimitere precizează că, în ipoteza în care ar trebui să se considere că aceste modificări pot fi cauzate de măsuri de gestionare a resurselor piscicole, starea ecologică a apelor lacului în cauză ar trebui clasificată la nivelul „calitate slabă”. Dacă aceasta ar fi situația, ea consideră necesar, în cadrul procedurii de autorizare a proiectului în discuție în litigiul principal, să se stabilească dacă, pentru a obține o stare generală bună a apelor lacului, elementul calitativ biologic „faună piscicolă” trebuie să prezinte o stare ecologică „bună” sau „foarte bună”. Această instanță ridică de asemenea problema consecințelor, pentru clasificarea elementului calitativ „faună piscicolă”, ale luării în considerare a unor condiții modificate care nu rezultă din efecte antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice sau hidromorfologice. Ea ridică problema dacă acest element nu poate fi clasificat în cel mai bun caz la nivelul „calitate slabă” sau, invers, la toate nivelurile, în acest caz fiind pertinente toate cauzele abaterii de la starea ecologică „foarte bună”.

26 Conform jurisprudenței constante a Curții, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să fie luate în considerare nu numai formularea acesteia, ci și contextul său și obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție [Hotărârea din 2 septembrie 2015, Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, punctul 28, și Hotărârea din 16 noiembrie 2016, DHL Express (Austria), C-2/15, EU:C:2016:880, punctul 19].

27 În primul rând, potrivit termenilor punctului 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60, clasificarea stării ecologice a unui lac în funcție de nivelul „foarte bun”, „bun” sau „mediu” al elementului calitativ biologic „faună piscicolă” depinde printre altele de nivelul diferențelor existente între compoziția și abundența speciilor de pești conținute în lac și comunitățile caracteristice. Acest punct precizează că compoziția și abundența speciilor menționate sunt, după caz, lipsite de „modificări antropice” sau modificate în comparație cu comunitățile caracteristice din cauza unor „impacturi antropice”.

28 Astfel, referirea la cauze antropice pentru a măsura diferențele apărute în compoziția și abundența speciilor de pești în comparație cu comunitățile caracteristice se aplică pentru definirea tuturor stărilor ecologice. Stările ecologice „bună” și „medie”, definite în raport cu amploarea acestor diferențe, precizează totuși că sunt luate în considerare cauzele de o anumită natură. Astfel, din definiția acestor două stări ecologice reiese că diferențele ușoare sau moderate ale speciilor prezente într-un lac în comparație cu comunitățile caracteristice ale acestui lac trebuie să se datoreze unor „efecte antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice sau hidromorfologice”.

29 Ar putea rezulta astfel dintr-o interpretare textuală a punctului 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60 că numai efectele de o asemenea natură ar fi determinante pentru a efectua clasificarea în una sau în cealaltă dintre aceste stări. Într-o astfel de ipoteză, modificările în compoziția și abundența speciilor, cauzate prin măsuri de gestionare a resurselor piscicole sau prin orice măsură care nu se datorează efectelor antropice asupra elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice, nu ar fi pertinente pentru a evalua dacă trebuie să se considere că un corp de apă de suprafață se află într-o stare ecologică „bună” sau „medie”.

30 Desigur, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, interpretarea unei dispoziții a dreptului Uniunii în lumina contextului și a finalității sale nu poate avea ca rezultat să lipsească de orice efect util textul clar și precis al acestei dispoziții. Astfel, din moment ce sensul unei dispoziții a dreptului Uniunii reiese fără ambiguitate chiar din modul de redactare a acesteia, Curtea nu se poate abate de la această interpretare (Hotărârea din 13 iulie 2023, Mensing, C-180/22, EU:C:2023:565, punctul 34 și jurisprudența citată).

31 Cu toate acestea, trebuie să se constate că, așa cum a arătat în esență domnul avocat general la punctele 27-31 din concluzii, punctul 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60 nu este lipsit de orice ambiguitate.

32 Rezultă că interpretarea punctului 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60 nu se poate întemeia numai pe modul de redactare a acestuia, ci trebuie să țină seama, conform jurisprudenței amintite la punctul 26 din prezenta hotărâre, de contextul și de obiectivele urmărite de această directivă.

33 Prin urmare, în al doilea rând, este necesar să se examineze contextul punctului 1.2.2 și, în special, diferitele tabele prevăzute la punctul 1.2 și la următoarele subpuncte din anexa V la Directiva 2000/60. Punctul 1.2, prezentat la punctul 7 din prezenta hotărâre, conține un tabel intitulat

„Definiții generale pentru râuri, lacuri, ape de tranziție și ape de coastă”, care caracterizează în mod global cele trei stări ecologice – „foarte bună”, „bună” și „medie” – ale acestor ape, precum și trei subpuncte care definesc ceea ce se înțelege prin clasificările „slabă” și „foarte slabă” a apelor respective. Punctele 1.2.1-1.2.4 din această anexă cuprind definiții specifice ale stărilor ecologice ale râurilor, lacurilor, apelor de tranziție și, respectiv, apelor de coastă. În vederea aprecierii stării ecologice a fiecărui tip de corp de apă de suprafață, statele membre trebuie să țină seama de trei categorii de elemente calitative, și anume elementele calitative biologice, elementele calitative hidromorfologice și elementele calitative fizico-chimice, fiecare dintre elementele calitative menționate cuprinzând parametri specifici.

34 Astfel, acest tabel 1.2, atunci când definește în mod general „starea foarte bună” a apelor de suprafață, se referă la faptul că „[v]alorile elementelor calitative biologice pentru corpul de apă de suprafață reflectă valorile asociate în mod normal cu tipul respectiv în condiții neperturbate și deformările indicate sunt nule sau foarte mici” și precizează că „[a]cestea sunt condiții și comunități specifice fiecărui tip”.

35 În ceea ce privește starea ecologică „bună”, tabelul 1.2 prevede că „[v]alorile elementelor calitative biologice pentru corpul de apă de suprafață reflectă un nivel de deformare redus în urma activității umane și care deviază extrem de puțin de la valorile asociate în mod normal cu tipul respectiv în condiții neperturbate”, în timp ce, pentru starea ecologică „medie”, el arată că aceste valori „indică o deformare moderată care rezultă din activitatea umană și sunt mult mai deformate decât în cazul condițiilor de bună calitate” și că „reflectă un nivel moderat de abatere de la valorile asociate în mod normal cu tipul respectiv în condiții neperturbate”.

36 În consecință, așa cum a observat domnul avocatul general la punctul 38 din concluzii, definițiile generale ale calității ecologice a apelor de suprafață nu fac referire la impacturi perturbatoare legate de cauze specifice, precum modificările antropice ale valorilor elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice.

37 Astfel, pentru categoria referitoare la starea ecologică „foarte bună”, nu rezultă din definiția generală a calității ecologice, care figurează în tabelul 1.2 din anexa V la Directiva 2000/60, nici din definiția elementului calitativ biologic „faună piscicolă”, care figurează în tabelul 1.2.2 din această anexă, că schimbările antropice, modificările antropice sau deformările la care se face referire nu privesc decât elementele calitative fizico-chimice și hidromorfologice.

38 De asemenea, pentru categoriile referitoare la starea ecologică „bună” și la starea ecologică „medie”, din moment ce aceste stări sunt definite, în aceste două tabele, pe baza acelorași indicatori precum starea ecologică „foarte bună”, în funcție de diferența constatată față de valorile normale, ar fi contradictoriu, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 40 din concluzii, să se țină seama de orice modificare în aprecierea acestei din urmă stări și să nu se țină seama de unele dintre aceste modificări atunci când trebuie măsurată diferența dintre starea respectivă și stările „bună” și „medie”.

39 O asemenea interpretare este, în al treilea rând, conformă cu obiectivele urmărite de Directiva 2000/60. Astfel, o interpretare strictă a criteriului „în condiții neperturbate”, în sensul tabelului 1.2 din anexa V la Directiva 2000/60, care ar conduce, cu ocazia clasificării elementului calitativ „faună piscicolă”, la neluarea în considerare a anumitor efecte antropice precum măsurile de gestionare a resurselor piscicole, ar fi contrară obiectivului ultim al Directivei 2000/60, așa cum rezultă din considerentul (25) și din articolul 1 litera (a) din aceasta, care constă în atingerea,

printr-o acțiune coordonată, a unei „stări bune” a tuturor apelor de suprafață ale Uniunii Europene până în anul 2015 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punctele 35-37).

40 Astfel, din articolul 1 litera (a) din Directiva 2000/60 reiese că obiectul său este de a stabili un cadru pentru protecția apelor interioare de suprafață, a apelor de tranziție, a apelor de coastă și a apelor subterane, urmărind prevenirea deteriorărilor ulterioare, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice și, în ceea ce privește necesitățile de apă ale acestora, a ecosistemelor terestre și a zonelor umede care depind în mod direct de ecosistemele acvatice.

41 Obiectivele de mediu pe care statele membre sunt obligate să le atingă în ceea ce privește apele de suprafață sunt prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din această directivă, dispoziție care, după cum a precizat Curtea, impune două obiective distincte, deși intrinsec legate. Pe de o parte, conform punctului (i) din această dispoziție, statele membre pun în aplicare măsurile necesare pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă de suprafață (obligația de a preveni deteriorarea). Pe de altă parte, în temeiul punctelor (ii) și (iii) ale dispoziției menționate, statele membre protejează, îmbunătățesc și refac toate corpurile de apă de suprafață cu scopul de a ajunge la o „stare bună” cel târziu la 22 decembrie 2015 (obligația de îmbunătățire) (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punctul 39).

42 Atât obligația de îmbunătățire, cât și obligația de a preveni deteriorarea stării corpurilor de apă vizează realizarea obiectivelor calitative urmărite de legiuitorul Uniunii, și anume conservarea sau refacerea unei stări bune, a unui potențial ecologic bun și a unei stări chimice bune a apelor de suprafață (Hotărârea din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punctul 41).

43 În acest context, articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2000/60 nu se limitează la a prevedea, potrivit unei formulări programatice, simple obiective de planificare a gestionării, ci produce efecte obligatorii, după ce starea ecologică a corpului de apă în cauză a fost stabilită, în fiecare etapă a procedurii prevăzute de această directivă. Această dispoziție nu conține, așadar, numai obligații de principiu, ci privește și proiecte determinate [a se vedea Hotărârea din 5 mai 2022, Association France Nature Environnement (Impacturi temporare asupra apelor de suprafață), C-525/20, EU:C:2022:350, punctul 24 și jurisprudența citată].

44 În cursul procedurii de autorizare a unui proiect și, prin urmare, înainte de adoptarea unei decizii, autoritățile naționale competente sunt obligate, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2000/60, să verifice dacă acest proiect poate avea efecte negative asupra apei, care ar încălca obligațiile de a preveni deteriorarea și de a îmbunătăți starea corpurilor de apă de suprafață și subterană [a se vedea Hotărârea din 5 mai 2022, Association France Nature Environnement (Impacturi temporare asupra apelor de suprafață), C-525/20, EU:C:2022:350, punctul 26 și jurisprudența citată].

45 Or, protecția stării ecologice a ecosistemelor acvatice nu ar putea fi asigurată dacă, cu ocazia evaluării stării faunei piscicole a lacurilor, s-ar permite ignorarea modificărilor antropice în compoziția și abundența speciilor de pești sau de altă natură care nu rezultă dintr-o modificare a elementelor calitative fizico-chimice și hidromorfologice.

46 Pe de altă parte, o interpretare strictă a punctului 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60, potrivit căreia starea ecologică „foarte bună” a faunei piscicole nu ar trebui să țină seama de anumite alterări antropice, ar lipsi de pertinență însuși elementul calitativ biologic „faună piscicolă”. Într-adevăr, din perspectiva obiectivelor Directivei 2000/60, ar fi contrar acestora din urmă faptul de a considera că anumite deteriorări ale faunei piscicole, cum sunt, după caz, deteriorările stocurilor de pești, nu afectează clasificarea calității faunei piscicole potrivit dispozițiilor pertinente din anexa V la această directivă.

47 Așa cum rezultă din cuprinsul punctului 39 din prezenta hotărâre, interpretarea teleologică a dispozițiilor pertinente confirmă că, în scopul definirii stărilor ecologice ale faunei piscicole, trebuie să se ia în considerare toate modificările compoziției și abundenței speciilor piscicole, precum și ale structurilor de vârstă ale acestor comunități.

48 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că punctul 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60 trebuie interpretat în sensul că, pe de o parte, în ceea ce privește criteriile de evaluare a elementului calitativ biologic „faună piscicolă”, prin „modificări antropice”, în sensul acestui punct, trebuie să se înțeleagă orice modificare care are ca origine o activitate umană, inclusiv orice modificare de natură să afecteze compoziția și abundența speciilor de pești, și, pe de altă parte, toate aceste modificări sunt pertinente pentru clasificarea stării ecologice a „faunei piscicole”.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară:

Punctul 1.2.2 din anexa V la Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei

trebuie interpretat în sensul că,

pe de o parte, în ceea ce privește criteriile de evaluare a elementului calitativ biologic „faună piscicolă”, prin „modificări antropice”, în sensul acestui punct, trebuie să se înțeleagă orice modificare care are ca origine o activitate umană, inclusiv orice modificare de natură să afecteze compoziția și abundența speciilor de pești, și, pe de altă parte, toate aceste modificări sunt pertinente pentru clasificarea stării ecologice a „faunei piscicole”.

Semnături